

REKONSTRUKTÖR- &
KONKURSFÖRVALTARKOLLEGIET
(REKON) I SVERIGE

Bilaga 3

2009-09-15

Justitiedepartementet

Förenklningar i aktiebolagslagen m.m. (SOU 2009:34)

JUSTITIEDEPARTEMENTET har remitterat slutbetänkandet "Förenklningar i aktiebolagslagen m.m. (SOU 2009:34) för yttrande senast den 15 september 2009.

REKON har därvid beretts tillfälle att yttra sig.

Sammanfattning

REKON inskränker sitt yttrande till främst frågor om borgenärsskydd och liknande frågeställningar. De framlagda förslagen i dessa avseenden framstår, med undantag för förslaget om förvärv av egna aktier, som välmotiverade och tillstyrks därför. Förslaget om förvärv av egna aktier avstyrks.

Aktiebrev och aktiebok

REKON tillstyrker samtliga förslag som utredningen redovisar under denna rubrik.

Bosättningskravet

De skäl utredningen redovisar för ett upphävande av bosättningskravet har onekligen viss tyngd. Dock vill REKON understryka att förslaget kan innebära ökade svårigheter att genomföra konkursutredningar om ställföreträdare för bolaget inte är tillgänglig. Problemet torde göra sig särskilt märkbart när det är fråga verksamheter som kan misstänkas ha innefattat ekonomisk brottslighet. I vilken utsträckning just ett borttagande av bosättningskravet skulle kunna medföra att ställföreträdare inte kan nås är naturligtvis inte möjligt att avgöra i förväg. REKON tillstyrker därför förslaget, men vill särskilt ansluta sig till utredningens åsikt att en uppföljning bör ske av effekterna av den föreslagna lagändringen.

Förvärv av egna aktier

Förbudet hittills har motiverats huvudsakligen med hänsyn till skyddet för aktiebolagets borgenärer. Förvärv av egna aktier får samma effekt som återbetalning till aktieägarna i samband med minskning av aktiekapitalet enligt ABL 20:1 st 1 p 3. Förbudet föranleds av en önskan att förhindra att de begränsningar som gäller vid minskning av aktiekapitalet kringgås.

Förbudet mot förvärv av egna aktier är försett med vissa undantag. Generellt kan förvärv ske enligt ABL 19:5, vilka situationer normalt inte framstår som särskilt äventyrliga ur ett borgenärsskyddsperspektiv. Vidare föreligger ett undantag för aktiemarknadsbolag där förvärv upp till tio procent av aktierna tillåts under vissa förutsättningar. Beträffande sistnämnda kan det antas att intern regelefterlevnad och extern kontroll ligger väsentligt högre än vad som kan förväntas hos merparten av övriga aktiebolag, vilket kan motivera det begränsade avsteget från borgenärsskyddet. Överträdelse av bestämmelsen företagna av bolag som inte är aktiemarknadsbolag är att överlåtelsen är ogiltig, och detta oberoende av god tro.

Det nu redovisade förslaget går väsentligt längre än vad som idag tillåts för aktiemarknadsbolag däri att några procentuella begränsningar inte föreslås. Vidare är borgenärsskyddet i allt väsentligt eliminerat genom den konstruktion som valts.

Möjligheterna till ett kringgående av begränsningarna vid återbetalning till aktieägarna framgår av en jämförelse mellan de aktuella bestämmelserna i ABL 20 kap och i förslaget till ABL 19 kap. Återbetalning till aktieägarna i samband med minskning av aktiekapitalet är kringgårdat även rad bestämmelser till skydd för borgenärerna. Enligt ABL 20:14 skall revisorn granska styrelsens redogörelse för väsentliga förhållanden kring beslutet. Enligt ABL 20:23 erfordras Bolagsverkets alternativt tingsrättens tillstånd för att verkställa minskning av aktiekapitalet. Enligt ABL 20:24 skall alla kända borgenärer underrättas om beslutet samt skall kallelse på okända borgenärer ska enligt ABL 20:26. Dessa ges därvid möjlighet att invända mot beslutet, och i sista hand rätt att erhålla betalt för sin fordran, ABL 20:28. Genom bestämmelsen om ogiltighet i ABL 19:4 enligt nu gällande regler finns inget behov av särskilda borgenärsskyddsregler, eftersom bolaget inte kommer åt några aktier. Genom förslaget tas ogiltighetsregeln bort med undantag för formaliafel beskrivna i ABL 19:12b och

följande. I stället införs sanktionen att vid förvärv i strid med ABL 17:3 och 4, dvs när det bundna egna kapitalet ianspråkats för utbetalning till aktieägarna, skall de förvärvade aktierna avyttras inom sex månader från förvärvet och om så inte sker skall bolaget förklara aktierna ogiltiga samt skall aktiekapitalet minskas i motsvarande mån. Någon ytterligare sanktion finns inte. Det skall därvid särskilt noteras att återbäringsskyldighet enligt ABL 17:6, st 1 och st 3, uttryckligen undantas för värdeöverföring pga förvärv av egna aktier. Hela skyddssystemet som föreskrivs i ABL 20 kap har således fallit bort vid förvärv av egna aktier utan att ersättas av något annat. Härigenom lämnas fältet helt öppet för annars otillåtna förfoganden med det bundna egna kapitalet i bolaget. Huruvida sådana förfoganden kan föranleda skadestånd är oklart, jämför Aktiebolagslagen, En kommentar, Nordstedts, sid 19:15 under ABL 19:6.

Ovanstående blir än allvarigare om man tar fasta på Aktiebolagskommitténs åsikt, vilken delas av utredningen, att *"ett starkt skäl till att tillåta privata aktiebolag att förvärva egna aktier är att underlätta ägarskiften och att det för detta kan krävas att bolaget kan förvärva en betydande del av de egna aktierna. Kommittén ansåg att därför att tioprocent begränsningen inte borde gälla för de privata aktiebolagen."* Det måste rimligen vara ett mycket begränsat antal privata bolag som kan finansiera ett förvärv av *"en betydande del av de egna aktierna"* med fritt eget kapital. Om överträdelse av ABL 17:3 och 4 blir i praktiken osanktionerad kan det förväntas att ägarskiften i stället i varierande utsträckning finansieras med bundet eget kapital.

I detta sammanhang önskar REKON rikta uppmärksamhet på direktiven, utredningen sid 395 n, vari anges att *"Förslagen skall vara utformade så att aktiebolagens administrativa börda, särskilt i de små bolagen, minskas så långt det är möjligt utan att andra viktiga intressen som t ex skyddet för aktiebolagets borgenärer (... ..) eftersätts."* Förslaget under denna rubrik kan knappast anses uppfylla kommittédirektivet i detta avseende.

Låneförbud

Låneförbudsreglerna har ingen självständig betydelse ur ett borgenärsskyddsperspektiv, utan huvudfrågan är om förfoganden med bolagens medel rör bundet kapital eller inte. Förbudet torde i första hand vara motiverat av skattemässiga skäl. Ur borgenärsskyddssynpunkt är det fullt tillräckligt att, på sätt utredningen föreslår, knyta utlåning till utdelningsreglerna. De besvärande inkonsekvenserna över landsgränserna som utredningen beskriver kan härigenom elimineras. Därutöver försvinner den principiellt oacceptabla motsättningen att medan utbetalning av ett belopp eller ett värde motsvarande fritt eget kapital till ägaren normalt utgör en enligt aktiebolagslagen tillåten vinstutdelning, är samma handlande straffbart om mottagaren samtidigt förbinder sig att återbetala beloppet.

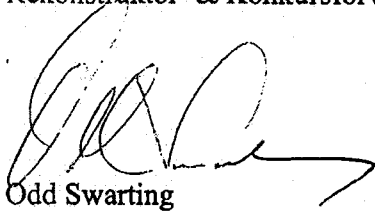
Likvidation och upplösning

Utredningens förslag om förenklat förfarande för likvidation och upplösning tillstyrks.

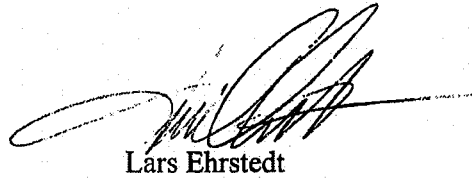
Ansvar för myndighetsbeslut

Förslaget att överflytta vissa beslut inom aktiebolagslagens område från länsstyrelsen till Bolagsverket tillstyrks.

Rekonstruktör- & Konkursförvaltarkollegiet (REKON) i Sverige

Odd Swarting

Lars Ehrstedt